

17

Polttokenttäkalmiston tutkimus Perniön pitäjän Paars-
kylän Pääris'issä, konstaapeli Uno Laineen tontilla kesäk.
3 - 10. p:nä 1959.

Kertomukseen liittyy 2 karttaa ja valokuvat
n:o 23208-14 sekä esineet 14621:1-158.

Pääris on aikaisemmin kuulunut Paarskylään, mutta kun jatkosotien jälkeen Paarskylän kartanosta erotettiin siirtolaisille ja rintamamiehille palstoja, muodostettiin Pääris'istä itsenäinen kyläkunta. Konstaapeli Uno Laineen maalla olevan kalmiston sijainnista olen tehnyt aikaisemmin selkoa v. 1958 14/11 paikalle tekemäni tarkastusmatkan johdosta. Samalla otin alueesta ja sen ympäristöstä muutamia valokuvia (22674-85), jotka sumuisen sään vuoksi jäivät hämäriksi.

Kertomuksesta ilmenee, että kalmistopaikalta oli ennen käyntiäni löydetty keihäänkärki ja 2 pronssista hevosenkenkäsolkea. Niinkuin jo tarkastuskertomuksessani arvelin rajoittui polttokenttäkalmisto nyt vain hiekkaharjun laelle suunnilleen lounais-koillissuuntaisena. Pohjois- ja luoteispuolella oli viljelystä, joten tällä puolella mahdollisesti ollut kalmiston jatko on aikojen kuluessa tuhoutunut. Itään, kaakkoon ja eteläänpäin on taas jyrkästi viettävä rinne, josta mahdollisesti toisin paikoin on ajettu soraa. Siinä ei ollut polttokalmiston merkkejä. Kaakkoisrinteessä oli muutama etelä-pohjois-suuntainen haudantapainen vajoama. Näistä aukaistiin yksi. Se oli ilmeinen hautakumpu, mutta löytöjä ei siinä tavattu.

Jäljellä oleva polttokalmisto keskittyi konstaapeli Laineen ja Juho Pajun väliselle tieosuudelle. Tiealueen itäreunalle ojaa kaivaessaan oli konstaapeli Laine löytänyt kummatkin

hevosenkäsoljet. Laineen tontilla oli kalmistoa säilynyt vain nimeksi. Laineen kuvauksen mukaan mustaa kalmistomaata oli ollut erikoisen runsaasti rakennuksen vaiheilla, mutta vain keihäänkärjen hän oli löytänyt autotalliin vievän tien kohdalta. Juho Pajun palstalle jatkui kalmisto n. 5 m pituudelta, päättyen nokipitoinen maa suhteellisen jyrkästi.

Kalmistokerros oli kauttaaltaan ohut. Koko kulttuuri-kerroksen paksuus oli korkeintaan parikymmentä cm. Kiviä, joista huomattava osa oli punaista hiekkakiveä, oli vain yhtenä kerroksena. Polttaminen oli suoritettu perinpohjin. Mahdollisesti oli esineet suurelta osalta katkottu ennen tuleen tai maahan panoa. Vain aniharvoja ehjiä esineitä löytyi, kuten kartiomainen vyönhela (14621:22), 2 rautaveistä (:32, 112), ketjunjakaja (:100), kainalosauvanpala (:139) sekä joitakin lasi- ja emalihelmiä. Ainoastaan muutama saviastianpala saatiin talteen. Poltettuja luunsiruja oli toisin paikoin. Katkelmina säilyneitä esineitä oli monenlaisia. Kalmistopaikalla kasvoi isoja mäntyjä. Konstaapeli Laineen toivomuksesta niitä pyrittiin säästämään, koska ne olivat ainoat tuulilta suojaavat puut mäellä. Tästä syystä tutkiminen oli hankalaa ja hidasta.

Kalmistoa oli käytetty tässä kaivauksessa saaduista esineistä päätellen 600-luvulta 1000-luvulle asti. On todennäköistä, että kalmisto on jatkunut pohjoissuuntaan isoihin hautakumpuihin asti. Sillä muuten olisi outoa, että näin pienelle ja kapealle alalle olisi haudattu neljän viiden vuosisadan ajan. Kuvaamamme kalmisto tuli tutkittua loppuun, mutta lisää kalmistoaluetta voi tulla esiin miltä ympäröi-

viltä kankareilta tahansa. Kalmistopaikkana on niinhyvin
tämä kohta kuin läheisyydessä oleva Ketunkankare paras
mahdollinsn.

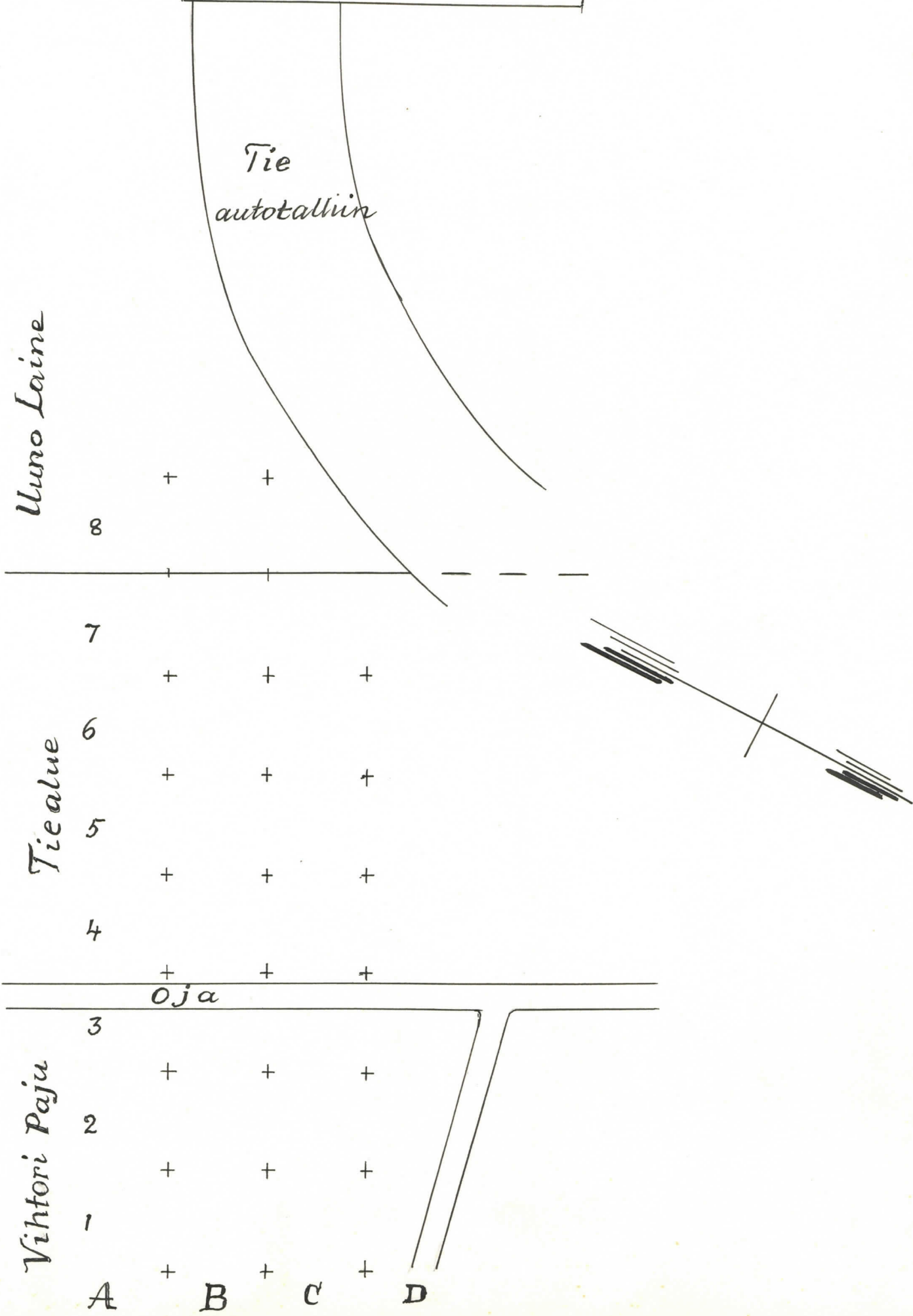
Helsingissä 15. p:nä lokakuuta 1959.

Helmer Salmo

Helmer Salmo

Perniö, Pääräs,
Riihimäki
H. Salmo 1959
Yleiskartta
1:100

Uuno Laineen
päärakennus



F.23208



Perniö, Pääris, Uuno Laine

F.23209



Perniö, Pääris, Uuno Laine

F.23210



Perniö, Pääris, Uuno Laine

F.23211



Perniö, Pääris, Uuno Laine

F. 23212



Perniö, Pääris, Uuno Laine

F. 23213



Perniö, Pääris, Uuno Laine

F. 23214



Perniö, Pääris, Uuno Laine,